

Thomas More Kempen
Lerarenopleiding campus Vorselaar
Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
Tel: +32 (0)14 50 81 60

Lesvoorbereiding

Student: Jens Wouters	☒ Stage-oefenles
3 Baso b tel.	☐ Proefles
E-mail:	☐ Observatie
Datum stage: Donderdag 23 november	Uren: 13u55-14u45
School: Sint-Jozefinstituut Kontich	
Klassengroep: 3HW	Aantal lln.: 24
Lokaal: S1.24	Vak: Geschiedenis
Mentor:	Docent:

Lesonderwerp

C2. De Franken, nieuwe heersers in het westen: keizerskroning Karel de Grote + territoriale betekenis van Karel de Grote

Bronnen

Bekers, K., Decat, F. et al. (2014). *Storia Classic 3 Leerboek*. Wommelgem : Van In.

Berings, G., Brackeva, J., Van Schaftingen J. et al. (2017). *Memoria 3 Handboek*. Kalmthout : Uitgeverij Pelckmans.

Berings, G., Brackeva, J., Van Schaftingen J. et al. (2017). *Memoria 3 Werkboek*. Kalmthout : Uitgeverij Pelckmans

Berings, G., Brackeva, J., Van Schaftingen J. et al. (2017). *Memoria 3 Handleiding*. Kalmthout : Uitgeverij Pelckmans.

Janssenswillen, P., Cools, K. & Frère, G. (2015-2016). *Aan de slag met geschiedenis*. Onuitgegeven cursus voor het 1ste jaar van de opleiding Bachelor Secundair Onderwijs, Thomas More Kempen, Vorselaar.

Janssenswillen, P., Cools, K. & Frère, G. (2016-2017). *De verdeelde wereld: Middeleeuwen (500-1500)*. Onuitgegeven cursus voor het 2de jaar van de opleiding Bachelor Secundair Onderwijs, Thomas More Kempen, Vorselaar.

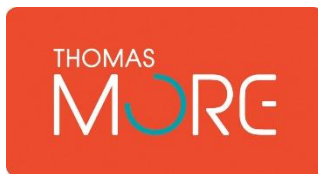
Serlet, K., et al. (2011). *Pionier 3 Leerwerkboek*. Berchem: De Boeck.

Wilschut, A., Van Straaten, D. & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

Beginsituatie

Vakoverschrijdende eindtermen

- Initiatief: 10 De leerlingen engageren zich spontaan;
- Kritisch denken: 13 De leerlingen kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken;

Thomas More Kempen
Lerarenopleiding campus Vorselaar
Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
Tel: +32 (0)14 50 81 60

- Zelfredzaamheid: 24 De leerlingen maken gebruik van de gepaste kanalen om hun vragen, problemen, ideeën of meningen kenbaar te maken;

Vormingsdoelen

Basisinzicht: historische analogieën

De leerlingen verwerven het inzicht Karel de Grote, net als Pepijn de Korte en Clovis, nauw ging samenwerken met de kerk.

Basisinzicht: toevalligheid en onvoorspelbaarheid van historische ontwikkelingen

De leerlingen verwerven het inzicht dat de grote veranderingen en veroveringen onder Karel de Grote misschien nooit zouden hebben plaatsgevonden indien zijn broer Karloman nog langer had geleefd.

Leerplan & Concrete lesdoelen

Leerplan

Leerplan: VVKSO. (1999). Leerplan secundair onderwijs. *Geschiedenis tweede graad VVKSO*. Brussel : Licap.

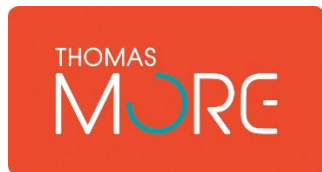
Cognitieve doelen

- De leerlingen kunnen in eigen woorden het belang van de keizerskroning van Karel de Grote in 800, uitleggen. (kennis)
- De leerlingen kunnen het principe van continuïteit en discontinuïteit toepassen op de keizerskroning van Karel de Grote. (inzicht/vaardigheid)
- De leerlingen kunnen aan de hand van zowel een historische kaart van Europa tijdens de regering van Karel de Grote, alsook een historische kaart van het Romeinse rijk, zijn doel om de gebieden die eens tot het West-Romeinse Rijk behoorden te herenigen, uitleggen. (kennis/vaardigheid)
- De leerlingen kunnen de macht van Karel de Grote vergelijken met die van de laatste Merovingische koningen (7de-begin 8ste eeuw). (kennis)

Affectieve doelen

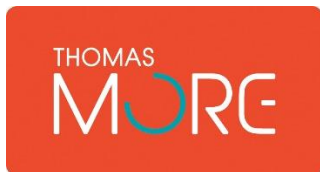
- De leerlingen zijn bereid zich in te leven in het dagelijkse leven ten tijde van de Karolingers.

Werkpunten

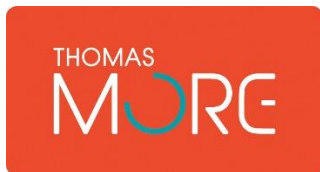
Thomas More Kempen
 Lerarenopleiding campus Vorselaar
 Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
 Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
 Tel: +32 (0)14 50 81 60

Leerinhoud (+ timing)	Methode	Materiaal
Oriëntatiefase 1 (10 min.)		
<u>Probleemstellingen:</u> 1. Wat was de godsdienstige betekenis van Karel de Grote? 2. Welk doel had Karel de Grote voor ogen met zijn veroveringen? <u>Vragen in verband met geziene leerstof:</u> 1) Beschrijf kort de evolutie van de macht van de Merovingers vanaf Clovis tot aan de machtsovername door de Karolingers. 2) Onder welke persoon kende de macht van de Merovingers haar hoogtepunt? 3) Wat kan je zeggen over de samenwerking van de Merovingische koningen met de kerk doorheen de jaren?	Wanneer de leerlingen allemaal binnen zijn vraag ik hen om te gaan zitten en hun handboek van geschiedenis erbij te nemen. Pas wanneer het volledig stil is begin ik met de inleiding van de les. Vooraleer ik verder ga met het vervolg over Karel de Grote, stel ik de leerlingen enkele vragen over de belangrijkste dingen die we hebben gezien bij de Merovingers. Ze moeten onder meer beschrijven hoe de macht van de Merovingische koningen evolueert in de loop der tijd, alsook van welke aard de samenwerking met de kerk was. Ten slotte toon ik nog een afbeelding van Karel de Grote. Ik vraag aan de leerlingen hoe deze persoon nu weer heet en waarom hij het achtervoegsel "de Grote" kreeg toegekend. Vervolgens toon ik de probleemstellingen voor deze les op de PowerPoint.	Computer PowerPoint Minicursus Karel de Grote Pointer
Uitvoeringsfase 2 (35 min.)		
Probleemstelling 1: Wat was de godsdienstige betekenis van Karel de Grote? (15 min.) Eind 800 reisde Karel naar Rome om de paus, Leo III, te beschermen tegen plaatselijke tegenstanders. In de kerstnacht 800 kroonde de paus Karel tot keizer. Volgens zijn biograaf Einhard was Karel door deze keizerskroning onaangenaam verrast. Verschillende historici menen dat dit idee reeds rijpte bij enkele geestelijke raadgevers (van Gallo-Romeinse afkomst weliswaar) die het	<u>Werkvorm:</u> simulatie Ik toon op het scherm een tekstfragment in de vorm van een simulatie. Ik duid enkele leerlingen aan die naar voren mogen komen en verdeel dan de rollen. Ik heb een paus, een Karel de Grote, twee bisschoppen en een verteller nodig. Deze personen krijgen de tekst van de simulatie ook nog eens op papier, zodat ze niet telkens met hun rug naar de klas moeten staan bij het spelen. De andere leerlingen hebben in hun minicursus een aantal observatievragen staan die ze moeten beantwoorden aan de hand van de simulatie en wat de personages zeggen. De leerlingen mogen hun tekst aflezen op het scherm en/of op hun blad. Ik heb ook een kroon	Computer PowerPoint Minicursus Karel de Grote Kroon Bladen met simulatie keizerskroning Karel de Grote

Thomas More Kempen
 Lerarenopleiding campus Vorselaar
 Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
 Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
 Tel: +32 (0)14 50 81 60

Romeinse keizerrijk terug wilden doen herleven. Vanaf 813 werd de keizerstitel van Karel ook erkend door de Byzantijnse keizer. Latere middeleeuwse schrijvers spraken van een translatio imperii ("overdracht van het keizerschap") omdat na enkele eeuwen het Romeinse keizerschap op de "barbaren" was overgegaan, een herstel van wat eens was geweest. <u>DUS</u>: er is een breuk (discontinuïteit), want een barbaar wordt voor het eerst keizer. <u>MAAR</u>: tegelijkertijd is er ook continuïteit, want er waren daarvoor wel al keizers geweest.	meegebracht die de leerling die de rol van paus voor zich neemt, op het hoofd van degene die de rol van Karel speelt mag zetten. Wanneer de simulatie voorbij is bedank ik de leerlingen voor hun participatie en gaan ze terug naar hun plaats. Vervolgens overlopen we klassikaal even de vragen die de observerende leerlingen hebben beantwoord tijdens het kijken en luisteren. Wanneer dit behandeld is gaan we over naar de tweede probleemstelling.	
Probleemstelling 2: Welk doel had Karel de Grote voor ogen met zijn veroveringen? (20 min.) Karel de Grote breidde de Frankische macht fors uit. De koning was in de eerste plaats de opperbevelhebber van het leger. Zolang de vorst een succesvolle veroveringspolitiek voerde, bleef zijn macht onaangetast. Vanwege zijn militaire successen genoot Karel de Grote dus een groot gezag. <u>Voorbeelden van gebieden veroverd door Karel de Grote</u>: Saksen, Karinthië, Lombardije (rijk van de Longobarden, hij veroverd dit + kroont zich tot koning hiervan), hertogdom Spoleto, markizaat Friaul, Friesland, Istrië, Navarra en het gebied van de Avaren (Oostmark). Bedoeling: => terug samenbrengen van de gebieden die ooit tot het WRR behoorden en dit proberen te herstellen. Dit zien we bijvoorbeeld ook terug op munten, waarmee Karel het volk wil duidelijk maken dat hij de opvolger is van de West-Romeinse keizer.	<u>Werkvorm</u>: kaartanalyse en duo-opdracht Het volgende onderdeel is iets dat de leerlingen gedurende een tiental minuten per twee, zelfstandig mogen verwerken. Door middel van een aantal kaarten met een aantal bijhorende richtvragen verwerven zij inzicht in het belang van Karel de Grote op politiek-territoriaal vlak. Al deze kaarten bevinden zich op de papieren die ze van mij gekregen hebben. Ik loop rond door de klas om te kijken of het bij iedereen lukt en om te ondersteunen bij eventuele vragen of twijfels. Na een tiental minuten zelfstandig werk overlopen we klassikaal dit onderdeel en komen we tot het antwoord op deze probleemstelling. De leerlingen schrijven dit ook op. Ik toon telkens de zaken die ze moeten opschrijven in de PowerPoint. Wanneer dit afgerond is gaan we over naar de afrondingsfase van de les.	Computer PowerPoint Minicursus Karel de Grote Pointer

Thomas More Kempen
Lerarenopleiding campus Vorselaar
Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
Tel: +32 (0)14 50 81 60

Afrondingsfase (5 min.)		
	We hebben deze les twee probleemstellingen behandeld. We gaan nog eens kort de antwoorden hierop overlopen om te kijken of alles duidelijk en begrepen is. Ik overloop samen met de leerlingen elke probleemstelling en duid per probleemstelling een leerling aan die het antwoord hierop in eigen woorden mag uitleggen. Vervolgens gaat de bel en is de les voorbij. De leerlingen verlaten het klaslokaal echter pas nadat ik hiertoe de toestemming heb gegeven.	Computer PowerPoint

Bordplan

	PowerPoint	Eventuele moeilijke woorden, begrippen, schema's,...
--	-------------------	---